

Zitting 1982–1983

15 416

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Beginselenwet voor de kindbescherming in verband met verlaging van de leeftijd waarop volgens het Burgerlijk Wetboek de meerderjarigheid wordt bereikt tot achttien jaren

Nr. 10

De vorige stukken zijn gedrukt in de zittingen 1978–1979, 1980–1981 en 1981–1982

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET EINDVERSLAG

Ontvangen 15 oktober 1982

Met voldoening heb ik kennis genomen van de opmerkingen, die door de fracties van het C.D.A., D'66 en de P.S.P. naar aanleiding van de memorie van antwoord en het daarbij gevoegde gewijzigde ontwerp van wet zijn gemaakt. Alle aan het woord zijnde fracties konden zich met de voorstellen tot wijziging van het oorspronkelijke wetsontwerp verenigen.

De leden van de C.D.A.-fractie waren van mening dat, nu op een aantal principiële punten tegemoet was gekomen aan de in het voorlopig verslag geuite bezwaren, het gemis aan een specifiek adolescentenrecht enigszins wordt opgevangen. Zij hadden immers gepleit voor toepassing van het materiële kinderstrafrecht vanaf het moment waarop het feit is begaan. Eveneens hadden zij gepleit voor voortzetting van de maatregel van plaatsing in een bijzondere inrichting, eventueel tot het eenentwintigste jaar. Onder verwijzing naar de werkzaamheden van de commissie-Anneveldt, spraken deze leden de wens uit dat de aandacht van de Regering zich nu zal richten op het nieuw op te zetten adolescentenrecht.

Naar aanleiding hiervan zou ik het volgende willen opmerken. Het eindrapport van de commissie-Anneveldt, dat onlangs in druk is verschenen, werd op 22 september jl. uitgebracht. De commissie stelt voor – aldus de samenvatting in het rapport *Sanctierecht voor jeugdigen* (blz. 60) – het toepassingsgebied van het materiële jeugdsanctierecht uit te breiden met de leeftijdsgroep tot vierentwintig jaar. Daardoor valt de groep adolescenten in principe ook onder de werking van het nieuw voorgestelde sanctiesysteem. Voor een dergelijke uitbreiding voert de commissie o.m. als argument aan, dat het merendeel van de criminaliteit voor rekening komt van jongeren beneden de leeftijd van vierentwintig jaar en dat de door hen gepleegde criminaliteit een sterk leeftijdgebonden karakter draagt. Daardoor behoort deze leeftijdsgroep voorwerp te zijn van bijzondere pedagogische aandacht. Op alle jeugdigen beneden de leeftijd van vierentwintig jaar is dus in principe hetzelfde sanctiesysteem van toepassing. De rechter kan evenwel, indien hij daartoe grond vindt in de ernst van het strafbare feit of de persoonlijkheid van de dader, van deze hoofdregel afwijken door het volwassenstrafrecht toe te passen op jeugdige verdachten tussen de zestien en vierentwintig jaar. Daarnaast is in het systeem dat geldt voor de leeftijdscategorie tot vierentwintig jaar, een scheiding aangebracht bij de leeftijd van achttien jaar. Beneden deze leeftijd is de duur van de vrijheidsbenemende sancties korter en de maximumhoogte van de geldboete lager. Criterium voor toepassing van het sanctiesysteem is de leeftijd van de jeugdige verdachte op het moment dat het strafbare feit werd gepleegd.

Voor de toepassing van het formeel sanctierecht heeft de commissie een ander onderscheid in leeftijdscategorieën aangebracht. Het procesrecht voor jeugdige verdachten geldt tot de leeftijd van achttien jaar. Daarboven is het strafprocesrecht voor volwassenen van toepassing. De commissie zag geen reden om voor adolescenten afwijkende processuele regels te ontwerpen. Jongeren hebben het recht om, indien volwassen, ook procesueel als zodanig te worden bejegend. Bepalend voor het toe te passen procesrecht is de leeftijd van de verdachte op het moment dat de vervolging tegen hem is aangevangen. Tot zover de door de commissie gegeven samenvatting.

Op het departement is thans in studie op welke wijze aan de voorstellen van de commissie uitvoering kan worden gegeven. Alvorens een definitief standpunt te bepalen, wil ik eerst de commentaren en adviezen afwachten die naar aanleiding van het rapport zullen worden ingewonnen.

De leden van de fractie van D'66 hadden met instemming geconstateerd, dat de in het voorlopig verslag gemaakte opmerkingen aanleiding waren geweest tot wijziging van het wetsontwerp. Deze leden hadden in het voorlopig verslag met name hun bezwaren geuit tegen de oorspronkelijke regeling die met zich meebracht dat op een feit, dat vóór de meerderjarigheid is gepleegd, doch ná de meerderjarigheid wordt berecht, geen jeugdstrafrecht en strafprocesrecht van toepassing is. Door wijziging van het wetsontwerp kan het criterium voor toepassing van het jeugdstrafrecht, waarvoor het tijdstip van het begaan van het strafbare feit bepalend is, nu volledig tot zijn recht komen. Deze wijziging had de volledige instemming van deze leden.

Hoewel de leden van de D'66-fractie aanvankelijk tevens bezwaar hadden tegen toepassing van het formele jeugdstrafrecht, zoals voorgesteld in het wetsontwerp, had het voorstel om de datum van berechting te vervangen door het tijdstip waarop de vervolging is aangevangen, alsmede de wijziging van artikel 500, tweede lid, waardoor de behandeling door de meervoudige kamer geschiedt, indien de zaak niet voor splitsing vatbaar is, hen gerustgesteld.

Ook had de herziening van het oorspronkelijke voorstel om de maatregel van plaatsing in een inrichting voor buitengewone behandeling te vervangen door de maatregel van terbeschikkingstelling bij het bereiken van de achttienjarige leeftijd, de instemming van deze leden. Vooral het feit dat de maatregel nu begrensd was tot eenentwintig jaar, ondervonden zij als een winstpunt. Dat gold eveneens voor de wijziging van artikel 486 Sv., zo merkten de leden van de fractie van D'66 op.

De leden van de P.S.P.-fractie, die met belangstelling van de memorie van antwoord hadden kennis genomen, merkten op dat daarin niet de suggestie van het WIJN was overgenomen om de taak van de commissie-Anneveldt uit te breiden tot het hele jeugdstrafrecht. Deze leden misten in de memorie van antwoord een nadere redengeving, waarom niet tot die uitbreiding is overgegaan.

Ik zou deze opmerking aldus willen beantwoorden. De P.S.P.-fractie is er in het voorlopig verslag (blz. 8) ten onrechte vanuit gegaan, dat de commissie-Anneveldt uitsluitend tot taak zou hebben de invoering van een strafrecht voor jonge meerderjarigen te onderzoeken. In de memorie van antwoord heb ik uitvoerig aan de taakomschrijving van de commissie aandacht besteed (par. 2). Daaruit blijkt dat de commissie een ruime opdracht heeft gekregen, die de herziening van het gehele materiële en formele jeugdstrafrecht omvatte.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter